

2011-03-10

Dnr 44-2010:5604

Stiftelsen Önums friskola

Djäknagården

534 91 Vara

info@onumsfriskola.se

Beslut

efter tillsyn av den fristående grundskolan Stiftelsen Önums friskola i Vara kommun

Stiftelsen Önums friskola
Djäknagården
534 91 Vara

Tillsyn i den fristående grundskolan Stiftelsen Önums friskola

Helhetsbedömning

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. En bedömning har gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Granskningen kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Skolinspektionens tillsyn visar att Stiftelsen Önums friskola till stora delar tillhandahåller en utbildning som ger eleverna möjlighet att i trygghet utvecklas i enlighet med läroplanens mål. Tillsynen visar emellertid också att inte alla elever ges möjlighet att nå uppnåendemålen i alla ämnen. Vidare framgår det att skolan inte sammanställer och utvärderar elevernas kunskapsresultat vilket gör att skolan inte heller har en förståelse för varför kunskapsresultaten ser ut som de gör. Denna förståelse är emellertid viktig för att skolan ska kunna vidta åtgärder i syfte att utveckla sitt arbete med att ge alla elever möjlighet att nå målen.

Skolinspektionens beslut:

Skolinspektionen har i tillsynen av Stiftelsen Önums friskola identifierat följande brist/brister.

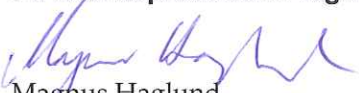
- Alla elever ges inte möjlighet att nå målen i samtliga ämnen (9 kap. 2 § skollagen jämfört med 2 kap. 6 § grundskoleförordningen).
- Rektorn bedriver inte i tillräcklig grad ett pedagogiskt ledarskap genom att organisera, planera och utvärdera verksamheten (9 kap. 2 § skollagen jämfört med Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling och Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar).

- Rektorn har inte sett till att skolans målinriktade arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling dokumenteras i en plan mot kränkande behandling (14 a kap. 7 och 8 §§ skollagen).
- Om en elev har behov av särskilda stödinsatser utarbetas inte alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).

Huvudman har ansvar för att skolans brister åtgärdas och att åtgärder vidtas inom de områden som behöver förbättras. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast den 10 juni 2011.

I samband med redovisningen av de vidtagna åtgärderna ska skolan också redovisa elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen i årskurs 5 och i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Sven-Olof Lundin
Undervisningsråd/föredragande

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vara kommun under våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Stiftelsen Önums friskola den 2 februari.

Huvudmannen för Stiftelsen Önums friskola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar av skolan redovisas. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister. Tidpunkt för detta anges i beslutet.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från Stiftelsen Önums friskola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Stiftelsen Önums friskola granskades vid det här inspektionstillfället med en tillsynsmodell, som innebär att granskningsfokus i huvudsak är riktat mot skolans ledningsfunktion och de rutiner som skolan ska ha för att säkerställa att eleverna har tillgång till en utbildning i enlighet med nationella krav. Granskningen, som genomförts som en begränsad tillsyn, kan dock inte ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten. Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Vara kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen uppger sig haft insyn i skolans verksamhet genom besök i verksamheten och genom skolans kvalitetsredovisningar. När senaste verksamhetsbesöket genomfördes kan dock kommunen inte med säkerhet säga. Det finns inte heller några dokument som beskriver vad som framkommit i samband med kommunens insyn.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av Stiftelsen Önums friskola

Tabell 1.: Antal elever på Stiftelsen Önums friskola

Önums friskola	Antal elever
Förskoleklass	18
Grundskola	69

Källa: Skolans verksamhetsredogörelse 2010-11-30

Önums friskola startade 1993 i syfte att undvika en nedläggning av en kommunal skola. Skolans profil är naturskola och skolan arbetar terminsvis med teman Vatten, Eld och luft, Jord och jordbruk, Skogen, världen samt Hembygden. Under sex läsår i grundskolan kommer eleverna ha jobbat med varje tema vid två tillfällen.

Verksamheten i förskoleklassen bedrivs åldershomogent medan grundskolans undervisning sker i åldersblandade klasser där 1–2, 3–4 respektive 5–6 läser tillsammans. I ämnet engelska undervisas eleverna emellertid enbart i ålderhomogena grupper. Personalen är indelad i två arbetslag där förskoleklassen och årskurserna 1–2 utgör grunden för det ena och årskurserna 3–6 för det andra.

På skolans område finns också en förskola. Ansvaret för tillsyn av denna förskola ligger på Vara kommun varför förskolan inte nämns i detta beslut.

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Alla elever ges inte möjlighet att nå målen i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen jämfört med 2 kap. 6 § grundskoleförordningen.

Motivering:

Skolan har i en sammanställning redovisat elevernas resultat på de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. Av sammanställningen framgår att 80 procent av eleverna i årskurs 3 nådde kravnivån i svenska medan 90 procent nådde målen i matematik. Av sammanställningen framgår också att de som ännu inte nått målen bedöms vara "på väg att nå målen".

Sammanställningen av resultaten för eleverna i årskurs 5 visar att 58 procent nådde kravnivån vid ämnesprovet i svenska. I matematiken nådde 67 procent kunskapskraven och i engelska uppnådde 75 procent av eleverna kunskapskraven. Av sammanställningen framgår också hur många elever som bedöms vara "på väg att nå målen" samt att enstaka elever bedöms inte "kommer att nå målen".

Skolinspektionen bedömer att skolan inte lyckas med sitt uppdrag att ge alla elever möjlighet att nå målen i ämnena svenska, engelska och matematik. Skolan har inte gjort någon sammanställning över lärarnas bedömning av om eleverna når kursplanernas mål att uppnå för årskurs 5 i övriga ämnen. För att kunna bedöma skolans arbete i detta avseende måste skolan i samband med redovisningen av skolans åtgärder för att komma tillrätta med brister och förbättringsområden också presentera en fullständig redovisning av elevernas resultat i förhållande till målen i samtliga ämnen i årskurs 5 och i svenska/svenska som andraspråk och matematik i årskurs 3.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap

Bedömning:

Rektorn bedriver inte i tillräcklig grad ett pedagogiskt ledarskap genom att organisera, planera och utvärdera verksamheten.

Författningsstöd:

9 kap. 2 § skollagen jämfört med Lpo 94 1 Den enskilda skolans utveckling och Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar.

Motivering:

Skolan har upprättat en kvalitetsredovisning för läsåret 2009/10. I denna redovisas förutom elevernas resultat på de nationella ämnesproven även skolans resultat i andra av skolan prioriterade områden. Här nämns som exempel skolans arbete med normer och värden, elevers ansvar och inflytande, samverkan mellan skolan och hemmen, bedömningar och rektorns ansvar.

Redovisningen av skolans arbete följer en tydlig struktur. Varje prioriterat område inleds med ett citat ur läroplanen ur vilket skolan har formulerat ett mål att uppnå. Skolan har också angett en definition för vad som kan anses vara god kvalitet och utifrån denna definition bedöms skolan i vilken mån man nått målen i området. Därefter redovisas hur skolan har gått tillväga och skolans bedömning av måluppfyllelsen och slutligen formuleras åtgärder för förbättring.

En granskning av kvalitetsredovisningen visar emellertid att det sällan går att finna en röd tråd mellan läroplanstexten, skolans mål, definitionen, skolans tillvägagångssätt, resultatet och åtgärderna för förbättring. Detta blir särskilt tydligt då beskrivningen av

skolans resultat ofta inte går att härleda till målet. Vidare finns ingen sammanställning av elevernas resultat i samtliga ämnen varför skolans arbete med kunskapsresultatet till stora delar ställs utanför skolans systematiska kvalitetsarbete.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ansvar för att skolans resultat på ett systematiskt sätt sammanställs och utvärderas i syfte att öka elevernas möjligheter att nå målen i samtliga ämnen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Rektorn har inte sett till att skolans målinriktade arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling dokumenteras i en plan mot kränkande behandling.

Författningsstöd:

14 a kap. 7 och 8 §§ skollagen

Motivering:

Skolan har en likabehandlingsplan/årlig plan mot kränkande behandling för förskoleklassen och årskurserna 1–6. Planen upprättas årligen och innehåller en redogörelse av hur de föregående år planerade åtgärderna genomförts.

Planen innehåller också en översikt över åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra diskriminering och kränkande behandling och vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. Denna översikt kan emellertid inte sägas leva upp till författningarnas krav då åtgärderna är allt för allmänt hållna för att kunna anses vara anpassade till den enskilda verksamheten och synes därför inte botten i en kartläggning av verksamhetens behov. Som exempel på detta kan nämnas åtgärden "Aktivt arbeta för allas lika värde utifrån etnisk tillhörighet". Det är därför Skolinspektionens uppfattning att rektorn måste ta ansvar för att skolans arbete mot kränkande behandling dokumenteras i en årlig plan som uppfyller författningarnas krav.

Se även Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Om en elev har behov av särskilda stödinsatser utarbetas inte alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor

Motivering:

Av dokument och av samtal med rektorn framgår att de elever som befaras inte nå målen får ett åtgärdsprogram. De exempel på åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller emellertid inte författningarnas krav. Så utgår till exempel inte åtgärdsprogrammen från elevens behov och åtgärderna är vanligen allmänt och oprecist beskrivna. Exempel på åtgärder kan vara "Pedagogerna ska se till att NN får den tid han behöver och att materialet är anpassat utifrån NNs förutsättningar" eller "Viktigt att XXs stöd är utifrån ett inkluderande tänk, för att XXs grupptillhörighet ska stärkas". Skolan måste därför utveckla sitt arbete med att upprätta åtgärdsprogram.